Ч. 320 (13.865).

Львів, середа 28. листопада 1934.

Paoztowa opłate ołacono ryczałtem.

Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·50 зол.
Четвертьрічне 16·00 „
Піврічне 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Михайло Грушевський.

Сумна вістка докотилася сьогодні з Москви до Львова: закінчив Своє життя в Москві один із найвизначніших синів нашого народу з кінцем XIX й початком XX століття, професор і член Української Академії Наук, голова Української Центральної Ради,

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ,

найбільший сучасний історик українського народу, історик українського письменства, організатор української науки в Галичині й Наддніпрянщині, батько нової української історіографії, що підховав цілий ряд учених істориків, відомий політичний і громадський український діяч і т. д. і т. д.

Вістку цю з великим смутком прийме кожний українець, без огляду на те, як хто дивиться й оцінює політичну діяльність незабутнього вченого й патріота. Мимохіть у кожного вирветься з душі тяжке зітхання: адже серед інших умовин Він міг був прожити ще довгі роки й дати нації ще багато-багато.

Не дали...

Навіть „Історії України" не дали довести поза смерть Богдана Хмельницького.

Хто її доведе до наших днів?...

Велика, незамінна втрата.

Наукове придбання Михайла Грушевського величезне, його діяльність дуже багатогранна, його небуденний організаційний талант раз-у-раз шукав нових ділянок, деб можна було його прикласти.

*

Михайло Грушевський побачив світ 29. вересня 1866 р. в місті Холмі. Предки його належали до української військової старшини, батько був педагогом, укладав підручники для шкіл. Із дому виніс любов до української старини та привязання до рідного краю, дарма, що дитячі та хлопячі роки доводилося проводити на Кавказі (гімназія в Тифлісі). У київськім університеті працював під оком проф. Володимира Антоновича, що сам, коли прийшла нагода, поручив його на катедру історії Східньої Европи, головнож української, у Львові. Від 1894 р. починається праця Грушевського у львівському університеті й рівночасно в Науковому Товаристві імени Шевченка й тягнеться до вибуху світової війни. Це він переорганізував Наукове Товариство, де довгі роки був головою, це він витворив свою окрему школу українських істориків (Ст. Томашівський, М. Кордуба, Ів. Крипякевич, В. Герасимчук, І. Кревецький, І. Джиджора, Бучинський, М. Чубатий, Ом. Терлецький і багато-багато інших). Разом із Ів. Франком та В. Гнатюком скріплював культурні звязки з Наддніпрянщиною, став одним із редакторів „Літературно-Наукового Вістника у Львові" (1898), який опісля, щоб надати журналові всеукраїнського значіння, переніс (1907) до Киева. З нагоди століття відродження українського письменства (1898) оснував у Львові „Видавничу Спілку", найповажніше до війни українське видавництво. Здається, в часі професорування Михайла Грушевського у Львові, не було, побіч Франка, більш авторитетного для молоді чоловіка: в усіх справах для неї була важна його думка, його порада: Грушевський міг і вмів нею кермувати.

Таксамо заважувало його слово у справах шкільних (Краєвий Шкільний Союз) і фахово-станових („Учительська Громада" — Наша Школа). До того треба додати, що він був співтворцем української національно-демократичної партії в Галичині (1898), вмів притягнути для цієї своєї ідеї створити тому партію і Франка, і коли опісля партію покинув, то це пояснюється окремими специфічно галицькими умовинами тодішнього політичного життя.

Коли від 1905 р. й перед Наддніпрянщиною відкрилася можливість повести культурну, а потрохи й політичну працю, Грушевський не закидаючи праці в Галичині, організує її в Киеві. Він згуртовує українських культурників, що жили ідеями Драгоманова, в окрему політичну громаду, утворює в Киеві „Українське Наукове Товариство", організує його на лад львівського, притягає на співробітників усі ліпші наукові наддніпрянські та галицькі сили, а то і зєднує чужинців, що прихильно ставляться до української науки. Крім того, його заходами втворено в Киеві українську книгарню, зорганізовано часопис для селян („Село", пізніш „Засів") та популярно-наукове видавництво для ширших верстов українського громадянства („Лан") і т. д. Взагалі Грушевський і давніше був мостом між Галичиною й Наддніпрянщиною — тимто для ворогів українства він був символом самостійництва й тимсамим найбільше зненавидженою особою (пор. вислови „Україна Грушевського", „мова Грушевського" ітд.).

Не диво, що коли з вибухом світової війни Грушевський покинув Австрію (тут йому теж грозило арештування) й через Італію повернувся на Україну, його заарештували й вивезли до Симбірська, де він пробував до вибуху російської революції, збираючи матеріяли до своїх наукових праць. У рр. 1917—1918 він уже у Киеві, стає на чолі Української Центральної Ради, працює як знає, над підвалинами української державности, та після большевицької окупації України переїжджає на еміграцію (1920), де знову допомагає „Укр. Союзові журналістів та письменників" організувати український вільний університет (перенесений пізніше до Праги), утворює й веде Український Соціольогічний Інститут у Відні, розвиває широку видавничу діяльність (історія України й історія літератури по-французьки; VIII том Історії України; три перші томи історії української літератури і т. д.), але 1924 р. повертається на Україну й посвячується виключно науковій праці. В тому часі його вибирають членом Української Академії Наук, а 1929 р. його вибирає своїм членом і ленінградська всесоюзна академія (взагалі Грушевський був членом багатьох чужих наукових установ і академій). В р. 1924—1929 дуже плідні для Грушевського праці: він стає на чолі історичної секції Академії, відновлює давні видання й засновує нові („Україна", „За сто літ" і т. д.). В р. 1927 Укр. Академія Наук у Киеві святкувала ювилей сорокаліття його наукової праці. Ще тоді витали його з ювилеєм офіціяльні представники УСРР, хоч у комуністичних колах, навіть українських, раз-у-раз ішла на нього нагінка за „націоналістичні" ухили та „ідеалістичне" трактування історії. Ще 1929 р. вийшов IX. том його „Історії України" накладом „Державного Видавництва України". Та від 1930 р. над головою Грушевського починає шаліти страшна буря, що викидає його поза кордони рідного краю, його вивезли до Москви, де теж ні хвилинки не має спокою...

До нас віддавна доходили глухі чутки, що проф. Грушевський голодує, що з голоду осліп, і що єдина його опора, це донька Катерина, що доглядає його, читає йому, пише з диктованого. Вже 1930 р. було ясно, що „Історія України" так і залишиться недокінчена та хоч готова буде „Історія української літератури" (досі вийшло 5 томів!). А тепер — не знати... Одне було відомо, що по українськи не появилася від його заслання ні одна праця, зате ленінградська академія наук преспокійно друкувала російською мовою всяку „контрреволюцію" Грушевського...

Та стражданню прийшов нарешті кінець. Михайла Грушевського не стало. Його замучили за старі гріхи, за прогріхи проти Росії і большевизму. І яким цинізмом відгонить від офіціяльної вістки з Москви, що Михайла Грушевського, одного „з провідників націоналістичного руху українського", „визнаючи його незвичайні наукові заслуги", кволий і нещасний „уряд УСРР постановив перевезти його тіло до Киева й поховати на кошт держави".

На такий глум здатні тільки ті, що нічого ніколи не жахаються, навіть виголоджувати міліони! Вбили й ховають — для милих очей світа, заступленого в Женеві! — на державний кошт!

Честь і слава памяті великого Сина Землі Української! Нехай легка буде Йому Рідна Земля, для якої поклав Він такі великі заслуги!

Вічну память запевнила Йому Його невмируща творчість всього життя!

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie S. O. Ł. Malicki jako przewodniczący, S. O. D-r J. Locker i S. O. W. Kapecki jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 307 czasopisma p. t.: „Діло" z daty, Lwów, dnia 15. listopada 1934. do Sygn. VI. 1. Pr. 601/34. na posiedzeniu niejawnem 17. listopada 1934 r. po wysłuchaniu zdania prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną 15. listopada 1934. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Dilo" Nr. 307 z daty, Lwów, 15. listopada 1934. zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Maxima cura" a) w ustępie od słów: „szczo stała" do słów: „widrodżennia", b) w ustępie od słów: „w dodatku" do słów: „na czoli", c) w ustępie od słów: „i dejakych" do słowa: „czynnykiw" znamiona występku z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1863. Dz. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie nieprawdziwych wiadomości jakoby Łemkowszczyzna była przedmiotem eksperymentów politycznych ze strony Rządu Polskiego oraz o stosunkach wyznaniowych w Polsce, — a które mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Ł. Malicki w. r. Protokulant: Mgr. Sołtysik w. r. Za zgodność: Janowicz kier. sekret.

Роля нашого правничого стану.

У 25-ЛІТТЯ „ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИХ ПРАВНИКІВ У ЛЬВОВІ".

Дня 1. грудня ц. р. святкує український правничий світ 25-літні роковини свого станового Товариства. Перші його загальні збори відбулися 18. квітня 1909. в домівці Тов. „Руська Бесіда", що тоді містилася в будинку „Просвіти", Ринок ч. 10. Після четвертини століття доводиться нам святкувати наш ювилей у домівці тої самої „другої матери" всіх наших установ з тою ріжницею, що вона тепер зветься „українською" а перенеслася до „Руського Народнього Дому". Не змінили ми нашого означення; раз для традиції і для піетизму для нашої установи та її основників, друге тому, що під омофором нашої ювилятки гуртувалися ввесь час усі наші правники, що стояли на основі нашої державної, національної і культурної окремішности. Цю спільноту зазначили вони найкраще в літах нашого зриву, коли це наші „руські" члени працювали в одних рядах з нами і вмирали за честь і славу нашого народу.

Основником і душею нашого Товариства був світоч нашої юриспруденції і предорогий професор майже всіх „молодших" наших передвоєнних правників д-р Станислав Дністрянський, почесний член Товариства. Сльози закрутилися в моїх очах, коли я читав його гарним як завсіди почерком писаний з Ужгороду лист, що Він імовірно через недугу та злидні не може особисто взяти участь в нашому святі і лише пересилає свій реферат на нашу ювилейну академію.

Першу Головну Раду вибрано на згаданих установчих зборах в такому складі: Голова проф. д-р Дністрянський, члени Ради д-р Володимир Вергановський, д-р Мирослав Здерковський, Іван Кивелюк, Володимир Левицький і д-р Евген Олесницький, заступниками членів Ради: Теодор Рожанковський і д-р Микола Бодруг. Контрольна Комісія: Лев Шехович, Тит Ревакович і д-р Степан Федак.

Членами нашої установи були всі наші правники, що мали імя в нашому національному житті. — Багато з них розбрилося по ріжних краінах, богато пішло до „великої армії". Перед кількома днями переглядали ми нашу касову книжку, основану ще перед 25 літами і ствердили лише на основі безпосередніх відомостей нас кількох, що померлих членів є 84, а при найменше 20 прізвищах мусіли ми поставити знак запиту...

Метою товариства є плекати і розвивати в українській мові правничі і суспільні науки в теорії і практиці та зберігати інтереси всіх правників, заступлених у товаристві.

Діяльність товариства можна поділити на два періоди: від основування до розвалу Австрії і від 5. грудня 1920 (дата перших повоєнних Загальних Зборів) до останніх днів.

В першому періоді товариство під знаменитою кермою проф. д-ра Дністрянського розвивалося якнайкраще і стояло ввесь час на висоті свого завдання. Видавало „Правничий Вістник", приготовляло праці з ріжних галузей законодавства в українській мові та видало формулярі ріжних позвів, подань і контрактів. Його завданням відбувся ряд відчитів і дискусій на ріжні теми з теорії і практики права. Воно перевело докладну статистику нашого стану посідання і наших кривд у східно-галицькому судівництві. Воно призбирало багатий матеріял про непошанування прав нашої мови і через своїх членів, послів до віденського парляменту (проф. д-ра Дністрянського, д-ра К. Левицького, д-ра Т. Окуневського і д-ра Е. Олесницького) виступало проти нехтування прав нашої мови, кривдження наших суддів і нижчого судового персоналу. З воєнного лихоліття матеріял має досі не лише історичне значіння і може на далі стати зразком як вести нам боротьбу за права нашої мови. Врешті товариство уладило 25. березня 1914 р. для вшанування памяти 100-літних уродин Тараса Шевченка перший зїзд українських правників.

Війна, участь наших правників у будуванні нашої держави, вкінці наша трагедія і незвичайно важкі повоєнні події припинили діяльність товариства.

Другий період діяльности товариства починається з обновними Загальними Зборами його з 5. грудня 1920. Провидіння дає нам голову бл. п. д-ра Романа Чайковського, тоді апеляційного суддю у Львові. Він у тому страшному часі, коли все наше галицьке населення опинилось у стані повного отупіння після катастрофи, зумів зібрати наших правників, зогріти їх мужеськими словами до праці і спрямувати діяльність товариства на одиноку можливу дорогу відчитів і дискусій з теорії і практики права. За той час товариство мало 5 секцій, а саме відчитову, організаційну, судову, адміністраційну і скарбову та старалося відновити діяльність провінціональних секцій особливо в осідках окружних судів. Дозрівала теж справа основування бібліотеки, якої до війни товариство не мало і справа правничого журналу. Станув цьому на перепоні брак грошей і девалюація польської марки. Звертали ввесь час увагу на потребу притягнути до праці молодих правників, бо вся робота, як зрештою і в інших установах опочивала на плечах старших людей. Видвигнули також справу підготови зїзду правників і зачеркнули його рямці (еволюція науки права і суспільно-економічних наук за останніх 10 літ, стан української науки права і суспільно-економічних наук на українських землях та поза їх межами, теорія і практика), одначе обставини і повоєнне лихоліття не дозволили скликати того зїзду та виконати дотичну ухвалу Загальних Зборів з 10. травня 1924 р.

Від Загальних Зборів з 15. листопада 1925. був головою товариства апеляційний суддя Зенон Лукавецький аж до Загальних Зборів з 10. квітня 1930, коли то мусів відмовитися від проводу в товаристві, коли його покликали на становище судді Найвищого Суду в Варшаві. Від того часу аж до 1933 р. проводив товариством один з найкращих галицьких суддів президент Модест Каратницький, який після повороту сенатора Лукавецького з Варшави віддав назад у його руки провід товариства.

Товариство продовжувало в тому часі свою попередню діяльність, улаштовувало відчити, склало підручну бібліотеку, старалося оживити діяльність станових комісій і провінціональних секцій, видавало разом з СУА одинокий фаховий журнал в українській мові „Життя і Право".

Досі проводили товариством головно правники — публичні урядовці, зокрема, коли з його станової адвокатської комісії в 1924 р. повстав окремий Союз Українських Адвокатів.

Число публичних наших урядовців меншає з дня на день. Досить ствердити, що наш скромний ювилей організують здебільша емерити (і то в частині примусові). Найвищий час, щоби наш прапор взяли у свої руки правники свобідних професій і службовики наших рідних установ, не дали товариству пропасти і запамятали собі слова покійного д-ра Чайковського, що „Члени товариства повинні отрястися з байдужности та прикрих вражінь і бути тої думки, що ніякий нарід, що живе і хоче жити не може обійтися без свідомого і зрілого правничого стану, а плекаючи між українськими правниками ідею солідарности, повинні з повним захопленням плекати також правниче знання".

А пора обновити товариство молодими силами, бо не знати, як довго житимуть наші ветерани, ті старі президенти і радники, що ще зберігли своє основне знання, свій неоціненний досвід, свою точність, своє завзяття та холоднокровність, обдуманість кожного кроку — всі ті прикмети, що так дуже потрібні нашому теперішньому поколінню і які радо передадуть ту свою дорогоцінну спадщину молодим і енергійним своїм наслідникам.

Д-р Олександер Надрага.

Німеччина бажає згоди з Францією.

Полеміка французької преси на тему розмови канцлера Гітлера з представником французьких комбатантів Гоем знайшла широкий відгук у Німеччині. У відповідь на французькі закиди німецьке інформаційне бюро оголосило деякі уступи з розмови канцлера Гітлера з послом Гоем.

Заява канцлера Гітлера.

Згадуючи про взаємини між Францією і Німеччиною канцлер Гітлер заявив, що між обома народами не повинно іствувати ніяке непорозуміння. Теперішне напруження викликала проблема басейну Сари.

Французька преса підсувала думку, що Німеччина підготовляє замах. Це суща брехня.

Заявляю, — сказав Гітлер, — що піддамося плебісцитові без огляду на його вислід. Зрештою я запропонував французькому міністрові закордонних справ перед кількома місяцями, щоби зладжено протокол задля усунення всіх можливих труднощів. Одначе я не дістав ніякої відповіди.

НІМЕЧЧИНА ЗРІКАЄТЬСЯ ЕЛЬЗАСУ І ЛЬОТРІНГЕН.

Згадуючи про мирові договори канцлер підкреслив моральні домагання німецького народу. Додав, що не може бути навіть бесіди про пересунення граничного стовпа. Мої погляди на справу Ельзасу і Льотрінгену відомі. Заявляю, що ця проблема не була би ніколи розвязана, колиб що 20—30 років велось війну за провінції, які принесли стільки труднощів Франції і Німеччині.

Хочемо забезпечити буття німецькому народові. Тому працюємо над створенням нового суспільного ладу. Дехто буде балакати, що хочу скористати на часі, щоби закінчити наші приготування.

ПРИМАРИ ВІЙНИ.

Заявляю, що моя програма праці така, що хто її виконає, цій людині поставить нарід куди більший памятник, ніж вождові за численні перемоги.

Коли Франція і Німеччина порозуміються, тоді багато сусідних народів свобідніше відітхне, а господарські взаємини між усіми державами Европи покращають. Тільки від наших народів залежить, щоби цей сон здійснився.

ЗАВДАННЯ КОМБАТАНТІВ.

Я переконаний, що люди, які були на війні, уявляють собі розміри небезпеки, до яких може довести непорозуміння між обома народами.

Тому без огляду на дипльоматичні звичаї, колишні фронтовики повинні своєчасно повідомляти себе про свої клопоти, щоби зліквідувати конфлікт.

Франція не вірить заяві канцлера Гітлера.

Франція на переломі.

ПАРИЖ, 26. 11. ПАТ. У твердині Бельфорі відбувся конгрес організації „Вогняного Хреста". Провідник полк. Де ля Рок підкреслив, що Франція тепер на переломі. Їй загрожує зовнішна і внутрішня небезпека. Справді канц. Гітлер виголосив гарну заяву під адресою французьких комбатантів, але знаємо, що Німеччина вміє маскуватись. Інші промовці нападали на колишні французькі уряди за політику, яка не довела до внутрішнього миру у Франції і від 1919 р. не вчинила нічого для вдержання миру у світі.

Воєнні приготування Совітів.

Як повідомляють з Москви, появився декрет Ради Народніх Комісарів про утворення воєнної ради при Раді Праці й Оборони. Воєнна рада складається із 76 членів, іменованих совітським урядом. Належать до неї вищі офіцири штабу червоної армії, всі команданти, шефи військового й цивільного летунства, а вкінці представники воєнного промислу.

Злучені Держави домагаються сплати довгів.

ЛЬОНДОН, ПАТ. До Льондону надійшла в суботу 24. листопада ц. р. нота уряду Злучених Держав з пригадкою, що 15. грудня ц. р. припадає речинець заплати чергової сплати 23 міліони фунтів штерлінгів. Нота вичисляє квоти, які склалися на довг В. Британії від хвилини, коли британський уряд відмовився платити сплати.

Британський уряд не заплатив сплати в червні ц. р. і тепер мабуть теж не заплатить чергової сплати.

З української преси.

З останніх виборчих підсумків.

У „Меті" з 25. п. м. находимо статтю п. н. „Позиції морального білянсу", з якої цитуємо гомінні думки:

„Пройдений виборчий етап показав нам інше обличча нашої селянської маси, ніж ми його бачили у 1930 р. у соймових виборах. Це обличча сьогодні стомлене, а подекуди й зломане. Правда, сам виборчий акт до громадських рад технічно куди складніший ніж був до сойму. Правда й те, що натиск урядових і громадських польських кол мав куди більшу спромогу сьогодні себе виявити, ніж тоді. Все це правда. Однак правда й те, що в теперішніх політичних умовинах ми не вміли підняти і зорганізувати селянської маси до однопілої політичної боротьби, до одностайного відпору. Ця маса була у своїй подавляючій більшості до такої боротьби нездібна. Мало того: цілі полоси нашої території (Покуття) виказують політично здеморалізовану селянську масу, в якій переважала шкурність інтересів або руйнуюче все капітулянство. Підкреслюючи втомлення чи заломання нашої селянської маси, не входимо в це, скільки тут завинила наша партійно-політична розтіч і безшабашна демаґоґія деяких наших політичних ґуртів, яка паралізує чи унеможливлює всяку одностайну акцію. Стверджуємо на підставі інформацій, які маємо: ось ці полоси нашого краю виказали найбільше здеморалізовану селянську масу, які досі були гуляй-полем для класових і соціяльних герців з одного боку, а для екстремістично-націоналістичних з другого...

Другим явищем, яке можна вважати подекуди новим та яке особливо ясно вийшло на верх в останніх громадських виборах, є незвичайна активність, а навіть агресивність польських низів на нашій території. Ми привикли до активности верхівки, до натиску урядового адміністраційного апарату. Сьогодні цей апарат уже майже не потребує вмішуватися в саме технічне переведення якоїсь політичної акції на нашій території. На це вже є нпр. стшельци, чи політична програмова орґанізація. У деяких місцевостях (Чортківщина, Коломийщина) обсервуємо цікавий факт: цей саме, скажім польський громадський елемент є у своїх вимогах дальше йдучий, аніж урядовий, адміністраційний. Він корите нераз сяк-так обєктивні потягнення урядового апарату — на гірші...

І врешті третє новум. На цілому Поділлі виступили проти нас пораз перший активно — латинники. До війни було не до подумання, щоби цей елемент мав — у громадських виборах — питомі національно-польські інтереси, отже відмінні від інтересів односельчан гр.-католиків. Сьогодні латинники не солідаризуються національно і політично з населенням українським...

Звертаючи увагу, що польська влада вже зробила практичі висновки з цього сумного українського стану, автор доходить до такого висновку:

Те, що знав давно про нашу неміч і розтіч наш національний противник, ми довідалися після виборів. Давби Бог, щоби ми витягнули з них другу доконечну науку: розумної політики і національної консолідації всіх громадських сил, та нарешті створили в нації якийсь моральний авторитет.

Schöne Seelen finden sich...

Має нарід український нове видовище: Назарук поручає Паліїва, а Паліїв боронить Назарука! Ще добре друкарська фарба не висохла на тих сторінках „Нової Зорі", на яких д-р Назарук пригадував „дорогому Дмитруньові", що „добра є натура, але гірша кріґсматура", що він, Дмитруньо Паліїв, неук, іґнорант, зарозумілий бессербіссер, отаманчик XX. віку і т. п. приємні речі. Зі свого боку, у той сам недавній час Дмитруньо Паліїв пригадував по пунктам д-рові Назарукові всі ходи й переходи його багатої минувшини і в найбільш ядерних словах висловлював свої сумніви щодо щирости нинішнього архикатолицького світогляду редактора „Нової Зорі". Словом, щирі були обидва хлопці і виявляли неабияке знання дискусійного предмету.

Аж раптом — „Нова Зоря" поміщує більше ніж доброзичливу замітку про появу першого числа „Батьківщини", ані не заікнеться, читаючи вписане товстим друком під передовою статтею „Д. Паліїв" (щодо підписування себе, то справді він рекордист), і по батьківськи—вибачливо висловлюється про неприхильну (але і не дуже гостру) згадку у тому числі „Батьківщини" про останній виступ епископа Хомишина. А Дмитро Паліїв, який ніколи не вміє втримати фасону і завжди переборщить, уже не обмежується до соромливої адорації між рядками, лиш валить цілу філіпіку в обороні Осипа Назарука — перед І. Кедрином. Але що все у Д. Паліїва християнська мораль грає найбільшу ролю, то й нині він обурюється на — упадок моралі української преси, що видніє у полеміці — проти Назарука.

Дмитро Паліїв проти ґазетної полеміки! Чудо-диво. Дмитро Паліїв, який як головний редактор українського щоденника, лайку на всіх і вся підніс на висоту цілої своєї „ґазетної політики", опер на ній просто свою місію редактора, — Дмитро Паліїв, який своє імя редактора нерозривно звязав з розмазуванням всякої вірної чи придуманої скандалістики, який до того ступня надуживав терпеливости перу, що аж викинули його з партії, як кривдника і клеветника і з тої самої газети, — той самий Дмитро Паліїв виступає нині в обороні версальщини пресового тону і пресової тематики!

Але поки він ще стане версальцем на ділі, — орудує тими самими ґазетними методами, яких уживався ще тоді, коли нападав, гриз і копав, як погано вихований лошак. Отже передовсім стара його метода — брехня. Пише і бреше. Боронить Назарука перед закидом Кедрина, наче він, Назарук, украв гроші. Ніколи Кедрин такого закиду Назарукові не робив! Ствердив лише, що Назарук виїхав до Америки, як делеґат през. д-ра Е. Петрушевича збирати гроші, в Америці „переорієнтувався", грошей Петрушевичеві не звернув, і що за ці гроші вплинулися краєві партії. І все це правда. Колиж д-р Назарук оповідає подрібно, як він ці гроші краєвим партіям передав, — то це теж правда, яка попереднім правдам ні трохи не перечить. Колиж Паліїв нині обурюється, що „і з Боберського хотять вчинити злодія", — то це найгірше паліївське крутійство, яке втягає до своїх новонароджених політичних станиславівських калькуляцій шановане імя проф. І. Боберського так само безпардонно, як безцеремонно втягував у свою публіцистику стільки інших шанованих імен. Річ для всіх безсумнівна, що колиб навіть якінебудь гроші пропали колинебудь у такому ґурті, в якому тоді находився би І. Боберський, то ніхто й не подумав би — про І. Боберського...

Гаразд, але звідки взялася та нова приязнь між „кріґсматурантом" і „католицьким хамелеоном", висловлюючись термінольоґією інтересованих діячів? Вибори, пане добродію, вибори, і „спільний фронт" проти УНДО та „Діла"! Вправді хтось міг би подумати, що саме недалекі вибори, як нова спроба української консолідації і солідарности, повинні би диктувати поміркованість і пристойніший тон супроти найбільшого українського національно-політичного табору та його пресових орґанів, але у нас завжди буває, як не у людей. І хтож інший може надалі бути прикладом політичної розперезаности й розбивання національної єдности, як не Дмитро Паліїв, нинішній фактичний лідер та і „ідеольоґ" „Фронту Національної Єдности"?! Своїй старій місії він залишається вірний...

Італія піддержує Мадярщину.

РИМ, ПАТ. Італійський уряд рішив піддержати становище Мадярщини, яка домагається від Ліґи Націй, щоби негайно розглянула ноту Юґославії з обвинуваченням мадярського уряду в орґанізуванні атентату на короля Олександра. Становище Італії загострить взаємини між Мадярщиною і Юґославією та державами Малої Антанти. Рішення італійського уряду піддержати Мадярщину наступило нагло. Ще в пятницю 23. листопада ц. р. політичні кола були переконані, що Італія буде успокоювати Мадярщину. Одначе вже в суботу уряд оголосив офіційний комунікат такого змісту, що Італія слідкує дуже уважливо за розвитком подій з приводу обвинувачення Мадярщини Юґославією та державами Малої Антанти. На думку Італії Мадярщина не може лишитись довший час під тяжким закидом піддержки хорватських терористів. У Римі переконані, що підчас дискусії над нотою Юґославії Ліґа Націй повинна вияснити ролю політичної еміґрації в Европі.

Італійська преса гостро виступила проти Юґославії за меморіял, в якому юґославянський уряд виступає теж проти Італії. Політичні кола переконані, що Італія домагається приспішити дискусію над нотою Юґославії головно тому, щоби очистити атмосферу та довести до тісного порозуміння з Францією.

Процес за атентат.

АТЕНИ, ПАТ. В Атенах почалася у суботу, 25. листопада ц. р. розправа проти 17 осіб за атентат на Венізельоса в дні 6. липня 1933 р. Слідство проти підсудних тягнулося 15 місяців. Перед судом стане 75 свідків. На внесок оборонців розправу відложили.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Міністр райхсвери ґен. Бльомберґ вернувся зі санаторії до Берліна.

— У копальні Мачішіма при перекопуванні підземного коридору морські хвилі затопили цілий коридор.

— Меморіял Юґославії складається з 50 сторін машинового письма та обіймає фотоґрафії і документи.

— Мін. Бенеш відбув нараду з мін. Єфтичем. Мін. Тітулеску і Ружді-Бей ідуть до Парижа, де відбудуть нараду з прем. Фляндепом і мін. Лявілем у справі положення середущої і південно-східної Европи.

— У Катальонії арештували 7000 осіб.

— Адмірал Бирд відкрив 200 квадратових миль невідомої землі, яку обняв в імені уряду Злучених Держав.

— Японський уряд виповість вашингтонський трактат коло 10. грудня ц. р

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ СВОЮ ЖЕРТВУ на українських інвалідів? Зложіть її негайно! Вашої помочі чекають найвірніші сини українського народу.

Спільний фронт Мадярщини, Австрії та Італії.

Прем. Ґембеш несподівано виїхав у суботу 24. листопада ц. р. на нараду до Відня з канцлером Шушніґом у справі спільної акції на випадок конфлікту з Мадярщиною. Кружляють поголоски, що в суботу прилетів до Відня літаком представник італійського уряду, щоби взяти участь у нарадах Ґембеша з канцлером Шушніґом. У нарадах бере участь теж віцеканцлер кн. Штаремберґ.

ПРАГА, 26. 11. ПАТ. Чеська преса пише, що прем. Ґембеш приїхав до Відня з метою створити спільний фронт Мадярщини, Італії та Австрії проти Юґославії.

Юґославія виступить з Ліґи Націй.

З Льондону надійшли вістки, що Юґославія задумує виступити з Ліґи Націй за приміром Німеччини та Японії, коли не отримає від Ліґи сатисфакції за вбивство короля Олександра.

Пертінакс пише в „Еко де Парі": Мін. Єфтич заявивив кількома наворотами, що Юґославія виступить з Ліґи.

Французьких соціялістів проглинуть комуністи.

ПАРИЖ, 26. ПАТ. Рада соціялістичної партії під проводом Блюма радила над спільною акцією соціялістів і комуністів на випадок страйку. Голова Блюм обстоював свободу акції соціялістів, бо справа страйку належить до синдикатів. В дискусії деякі промовці висловлювали побоювання, що комуністи проглинуть соціялістів. Інші наклакували до дальшої спільної акції, яка доведе до фузії обох партій. Тому домагалися задати відповідь і не скликувати надзвичайного конгресу соціялістичної партії.

Найкращий дарунок для української кооперації.

Українська правнича література у нас дуже вбога не тільки у теоретичних працях у поодиноких ділянках, але також і на видання текстів з поясненнями і коментарями законів. Дещо краще було в Галичині перед війною. Не згадую про австрійський цивільний кодекс („Книга общих законів"). Конст. Кміцикевича з 1868 р., написаний тодішньою москвофільською тарабарщиною і тому з мовного погляду майже зовсім безвартісний. Зате великим вкладом у нашу мовну правничу скарбницю був „Руський Правотар Домовий" Василя Лукича і Юліяна Семигинівського (нотаря Володимира Левицького і пок. суд. радн. Юліяна Сельського) з 1885 р., де вперше ввели на розлогу царину цівільного права живу українську літературну мову, використовуючи при цьому народні правничі вислови. Вже менше чистий щодо мови був Збірник „Законів адміністраційних" д-ра Дамяна Савчака з 1893, бо і сам автор, лемко з роду, не володів достаточно українською літературною мовою, а в додатку Збірник торкався і таких ділянок права, де годі було знайти відповідний правничий вислів у істнуючій живій народній мові. Зате велику шкоду щодо мови приніс нам популярний колись у нас „Провотар" д-ра Филипа Евина з 1910 р., написаний з погляду правничих термінів і висловів штучною диковиною, ніким неуживаною, що, на щастя, майже у нас не принялася.

Великим вкладом у нашу правничу термінольогію було „Цивільне право" проф. д-ра Стан. Дністрянського з 1919 р., хоч і тут треба поробити застереження щодо деяких термінів і висловів. Самі наші галицькі правники вчилися правничої мови зі „Системи цивільного права" проф. д-ра Ол. Огоновського, з „Правничої Часописі" д-ра Костя Левицького та з пізніших правничих періодиків і студій проф. д-ра Дністрянського, присвоюючи собі дещо і з правничої термінольогії „Вістника Державних Законів" д-ра Ол. Кулачковського. Назагал, наші галицькі правники не дуже дбали про чистоту української мови — як зрештою і вся решта нашої інтелігенції — і говорили та писали мовою, доволі далекою від живої, зокрема щодо висловів і складні.

Ще гірше є сьогодні, коли усунено у Львові українську мову з університетських правничих викладів. Наші молоді правники з польських шкіл дуже слабо знають нашу правничу мову, в яку вводять безліч польонізмів. За винятком деяких польських законів (як новий самоуправний закон, закон про товариства і збори), виданих в українському перекладі з метою популяризації, популярних правничих статтей у пресі українське громадянство в Польщі не має змоги пізнати нашу правничу мову. У колах фахових правників робить багато для чистоти мови орґан Союзу Укр. Адвокатів чвертьрічник „Життя і Право", на жаль, замало поширений.

Цих кілька завваг вважав я за доцільне навести з приводу появи на днях книжки під наголовком „Кооперативне Право", переклав і опрацював Михайло Корчинський, Львів, 1935, накладом Рев. Союзу Укр. Кооператив, (стор. 240 більшої 8°, книгарська ціна 3 зол. без пересилки, в оправі, в Книгарні Наук. Т-ва Шевченка у Львові, Ринок 10).

Автор Михайло Корчинський, колишній видатний адвокат-цивіліст у Петрограді, нині начальник правного відділу РСУК у Львові, посри основне фахове знання загального цивільного права є зокрема ще знавцем кооперативного права і польських податкових законів — у наших правників практиків явище доволі рідке з огляду на величезний обсяг цієї ділянки, її хаотичности та частих змін.

У „Кооперативному Праві" М. Корчинського подано в цілости закон про кооперативи з 29. жовтня 1920 р. ВЗПР ч. 111. поз. 733 за обовязковим тепер одностайним текстом, оголошеним міністром скарбу дня 16. червня 1934. ВЗПР ч. 55, поз. 495, з увагою змін, що їх впровадили новелі з 11. грудня 1923. ВЗПР ч. 135 поз. 1119 з 1924, і з 13. березня 1934. ВЗПР ч. 38 поз. 342 із додатком закону з 7. квітня 1922 про лучення кооператив ВЗПР ч. 33 поз. 265. До цілої низки статтей додав автор пояснення або виятки з мотивів до кооперативного закону, друковані дрібнішим шрифтом.

На кінці книжки подано кілька завваг до деяких ужитих у книжці слів та предметовий показчик, що дуже облекшує негайне вишукання читачеві відповідної постанови. Друкарських помилок у книжці нема.

Гарний, читкий друк на доброму папері та вигідний кишеневий формат підносять теж дещо практичну вартість книжки, що повинна знайтися не тільки в руках кожного професійного кооператора і правника практика.

М. Корчинський, що крім правничого знання володіє добре літературною мовою, дав у руки нашої публики не лише збірник законів і розпорядків, що відносяться до кооперації за винятком податкових постанов, але теж мовний правничий бриліянт у такій висцелізованій формі, в якій досі в Галичині не появився ніодин правничий підручник в українській мові. При редагуванні використав автор мовні скарби „Українського Словника Правничої Мови" Укр. Академії Наук в Київі з 1926 р., словник Уманця та Грінченка. Це не було легкою річю і треба було багато-багато праці і трудів, про які, здається, не догадуються і може і недоцінюють їх навіть члени управи РСУК, щоби дати практичну правничу працю у такій викінченій гарній формі української правничої мови, як це зробив М. Корчинський у своїй праці „Кооперативне Право".

Д-р Степан Баран.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З 28. ЛИСТОПАДА 1934.

Д-Р ЕВҐЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ 33

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Та серед української молоді не втихала боротьба між консервативною течією народовецькою і радикальною. Прихильники останньої гуртувалися коло проскрибованого Франка; напрям консервативний панував у „Дружнім Лихварі" і тішився прихильністю „Бесіди", себто старших народовців. Я належав з початку до останньої групи і завдяки цьому мав вступ у круги тодішніх представників народовецької партії та під рукою пок. Володимира Барвінського дописував дещо до „Правди", яка від січня 1879 д. почала виходити місячними випусками.

Щоб відтягнути молодь від впливів франківської групи, почав пок. Володимир Барвінський з кінцем 1878 р. орґанізувати окрему студентську громаду на основі політичних і соціяльних принципів, на яких стояли тодішні „правдяни". Розпочалося від сходин у хаті Барвінського при вул. Баторія ч. 24. в офіцинах. Мене спочатку також просили на ті сходини; громадка учасників була невеличка. числом ледви кільканацять людей. На тих сходинах розвивав Володимир Барвінський основи українства і заохочував до праці на літературнім полі. Раз — тямлю — приготовив навіть і предложив реєстр тем з української літератури, що їх мали члени розібрати до оброблення. Та до виконання цього не прийшло, сходини минали на балаканні та полеміці про зовсім не принципіяльні річи. Розуміється, що головною метою наміченої організації було поборювання Франка і його групи. На цю тему говорили багато, між іншим підносили арґумент шкідливости відносин із Франком для тих студентів, що задумують вступити до урядів (до нині тямлю і слова і бесідників). Вкінці дійшло до того, що на одних сходинах предложили лісту студентів, яких слід було виключити з „Дружного Лихваря", як небезпечних. На тій лісті, тямлю як нині, стояли імена: Іван Франко, Іван Белей, Василь Полянський, Василь Білецький, Кароль Бандрівський! Того було мені вже за багато — я, що мовчав досі на всіх сходинах, виступив тоді проти цього остракізму, і більшість зібраних разом із самим Барвінським заявилася також проти того предложення. І це були останні сходини т. зв. академічної громади Барвінського, в яких я брав участь. Більше не кликали мене на сходини і не знаю, чи вони дальше відбувалися і взагалі яка була дальша доля тої акції Вол. Барвінського, з яким аж до його смерти вязали мене близькі і дружні взаємини.

Одначе отсе внесення викликало у мене просто протилежний вислід. Я забажав горячо заглянути чортові в очі і познайомитись особисто з такою страшною і небезпечною людиною, якою представляли Івана Франка і почав я шукати нагоди до цього. Нагода трапилася в університеті підчас викладів української літератури пок. д-ра Ом. Огоновського, а кілька днів потім опинився я на самім дні пекла, себто в хаті Івана Франка при вул. Кляйнівській ч. 4. на третім поверсі. Від того часу був я там частим гостем, від того часу почалися мої добрі, дружні взаємини з тою людиною, які тревали аж до смерти Франка.

На Галицькій Україні не було людини, що мала би такий вплив на сучасну молодь, який мав свого часу Іван Франко.

Складалися на те його відомости і його індивідуальність, повна бистрої обсервації і критичного змислу. Знайомість із Франком вводила нас, молодих, в інший світ, його незвичайне на тодішній вік очитання, його бистрий погляд на річи і строга а дотепна критика сучасних відносин імпонували та єднали для нього молодь.

(Далі буде).

ПРОТИ НІКЧЕМНОГО НАКЛЕПУ.

ЗАЯВА РЕДАКЦІЇ „ПРОЛОМУ“.

В офіціяльнім пресовім органі „Р. С. О.“ (Русскої Селянської Організації) „Земля і Воля“ ч. 43 (344) з 11. листопада 1934 р. в статті під наг. „В обороні церкви і прав“, в котрій подано до прилюдного відома, що в Апостольського Візитатора явилась делегація від Ставропигійського Інституту в особі сеніора Інституту Ґулли, заст. сеніора Сивуляка і синдика д-ра Крижановського і між іншим запротестувала „проти продажі ерекціональних ґрунтів і ужиття виручених за ті ґрунти грошей на світські цілі, як... видавництво цілого ряда українських політичних газет, нпр.... „Пролом“.

Вістка подана в „Землі і Волі“ настільки поважна, що цей часопис є офіціозом „РСО“, котрої предсідник п. Ґулла, сеніор Ставропигійського Інституту, був одночасно провідником делегації до Апостольського Візитатора і без його згоди й відома така згадка в часописі його партії не могла появитися.

Що більше, в найближчому числі „Землі і Волі“ не появилося ніяке спростування ані пояснення, ані щодо самого факту поміщення такого допису в офіціяльнім органі партії, ані щодо його змісту, а чого простий і ясний висновок, що і сам факт поміщення цього допису і його зміст в цілім обсязі відповідають інтенціям п. сеніора Ґулли, як і обидвох інших членів депутації.

З огляду на конвенціонально приняту тайність ходу авдієнції ніяка провірка правдивости інформації „Землі і Волі“, особливо щодо наведених тем заяв Апостольського Візитатора, поки що не є можлива і тому не може бути предметом поважної дискусії, а має здекларований характер клеветничої напасти.

Та якщо панове провідники „РСО“ зі своїм предсідником п. Ґуллою найшли згідним зі своєю совістю і честю в такий невідповідний спосіб піднести проти „Пролому“ наклеп, що це орган, видаваний за гроші „виручені з продажі ерекціональних ґрунтів“, то як редактори і співробітники „Пролому“ в нашім імени і в імени всіх прихильників орієнтації, котру заступає „Пролом“, ми змушені заявити, що **цей наклеп — це свідома і нікчемна, та до цього ще й безглузда брехня.** Ту брехню опрокидує вже сам факт, що „Пролом“, видаваний з помічю своїх жертволюбивих та небагатих симпатиків, бореться з непереможними фінансовими труднощами, чого не будоб, якщоб видавництво находило підтримку якоїнебудь могутньої організації.

Одночасно **відмовляємо членам депутації права промовляти в імени русинів гр.-кат. віроісповідання,** байдуже якої національної чи політичної орієнтації, і то з таких причин:

1) Ані організація „РСО“, ані нинішня Управа Ставропигійського Інституту не є одиноким і виключним представником усіх русинів гр.-кат. обряду в краю.

2) Політична організація „РСО“, котрої провідником і душею є сеніор Ставропигії п. Ґулла, провідник депутації, а активними діячами обидва інші члени депутації та виразником думки котрої є підпорядковані і залежні від неї, особливож від її предсідника п. Ґулли, офіціяльні пресові органи „Русскій Голос“ і „Земля і Воля“, — стоїть на безумовно ворожім до гр.-кат. Церкви становищі, збещещуючи майже в кожнім числі своїх пресових органів гр.-кат. Єрархію, гр.-кат. духовенство і гр.-кат. діячів, а звеличуючи православних ієрархів, православних священиків і місіонарів та православних діячів. При тому у цілій тій акції згадані пресові органи „РСО“ находять моральну, як і матеріяльну підтримку своєї організації, а перш усього особисто від її предсідника п. Ґулли, котрий, як сеніор Ставропигійського Інституту, дає в домівці, що є власністю Інституту, льокаль редакціям обидвох згаданих пресових органів партії.

3) Предсідник „РСО“ п. Ґулла, як сеніор Ставропигії, релігійного брацтва, разом з підлягаючими його впливам і залежними від нього членами й урядовцями Інституту остентаційно не бере участи в торжествах гр.-кат. Церкви (як нпр. в Йорданськім торжестві водосвяття, що належало до традиції Інституту), а зате вони остентаційно витали православного епископа Саву і брали участь у всіх обходах, влаштованих у його честь.

ЗА РЕДАКЦІЮ „ПРОЛОМУ“:
Д-р В. Колпачкевич, Микола Вербовський

ПРАВНІ ІНФОРМАЦІЇ.

Віддовження хліборобства.

V.

ЗГОДА З ВІРИТЕЛЯМИ

Задовжені посідачі сільських господарств, які перестали платити свої приватні довги і податки та не скористали з полекш, про які вже писали ми у „Ділі“*), можуть заключити угоду з віртелями про сплату всіх своїх довгів. (Стаття 68.)

Угоду з вірителями можуть заключувати посідачі сільських господарств, простором понад 50 і 500 гектарів, коли їх довги перевищають:

1) у господарствах простором понад 50 гектарів — 75 прц. вартости

2) у господарствах, простором від 500 до 1000 гектарів — половину вартости;

3) у господарствах простором від 1000 до 2000 гектарів — 4 прц.;

4) а в господарствах простором понад 2000 гектарів — 30 прц. (Стаття 63.).

ЯКІ ДОВЖНИКИ МОЖУТЬ ЗАКЛЮЧУВАТИ УГОДУ?

Угоду можна заключити на внесок: 1) довжника, 2) вірителя або 3) скарбової влади, коли довжник не платить державних податків і оплат бодай цілий рік. Такий внесок можна зголосити до роземчого уряду до трьох років від оголошення цього декрету, себто до 28. жовтня 1937. р. (Стаття 71.).

ХТО РІШАЄ ПРО УГОДУ.

Про угоду довжника з вірителем рішає роземний уряд у складі предсідника або його заступника і 4-ох лавників:

1) лавника хлібороба;

2) лавника, делеґата міністра скарбу;

3) лавника, делеґата міністра хліборобства;

4) і лавника, якого визначує сам роземний уряд споміж своїх членів. (Стаття 66.).

Роземний уряд діставши внесок, устійнює вартість маєтку довжника і суму його довгів. Щойно тоді рішає, чи довжник може заключити угоду з вірителями чи ні.

ЯК ДОХОДИТЬ ДО УГОДИ.

Про угоду рішають вірителі більшістю 3/5 голосів. Кількість голосів залежить від висоти вірительности. Про угоду з довжником може рішати вже 1/4 присутніх вірителів. Угоду треба заключити найдальше до 6-ох місяців.

ЩО КОРИСТАЄ ДОВЖНИК З УГОДИ?

Довжник може осягнути угодою з вірителями такі полекші:

1) відсунення речинців заплати довгу або розложення його на догідні сплати;

2) зменшення суми довгу і його опроцентування;

3) парцеляцію цілого або частини маєтку;

4) сплату довгу заставними листами;

5) передання вірителям частини землі довжника на сплату цілого або частини довгу;

6) продажу цілого або частини майна з вільної руки;

7) розвязання договору, коли довжник виарендував свою нерухомість.

Заключену угоду довжника з вірителями затверджує ще роземний уряд. Він може теж угоду змінити або її не затвердити.

Затверджена угода обовязує усіх вірителів навіть тих, які не брали участи в голосуванні.

УНЕВАЖНЕННЯ УГОДИ.

Коли довжник не платить свого довгу, тоді віритель може заскаржити його до роземного уряду, щоби уневажнив угоду. На випадок уневажнення угоди довжник не буде більше користати з полекш, призначених йому угодою.

ЛІКВІДАЦІЯ ГОСПОДАРСТВА.

До примусової ліквідації сільського господарства доходить тоді, коли:

1) до 6-ох місяців не дійде до угоди між довжником і вірителями;

2) роземний уряд не затвердить угоди, або

3) уневажнить угоду.

Про примусову ліквідацію сільського господарства рішає роземний уряд, який оголошує своє рішення в урядовій газеті і в однім поширенім щоденнику. Одночасно про своє рішення уряд повідомляє довжника.

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ЛІКВІДАЦІЯ?

Ліквідація сільського господарства відбувається таким чином, що комірник переводить оцінку нерухомостей. Опісля виставляє ці нерухомости на ліцитацію, яка відбувається в суді.

ЛІЦИТАЦІЯ ЗАДОВЖЕНИХ ГОСПОДАРСТВ І ПАРЦЕЛЯЦІЯ.

Державний скарб і державний Рільний Банк мають право перші купувати такі ліцитовані господарства.

Ціну купна можуть державний скарб і Рільний Банк сплачувати довжникові бодай частинно цінними паперами.

Міністри скарбу і хліборобства можуть признавати право первокупна задовжених го-

*) Гл. „Діло“ чч. 308, 309, 310 і 312.

Новий зшиток Української Загальної Енцикльопедії.

Появився 27-ий зшиток Укр. Заг. Енцикльопедії, передостанній з тому „Україна“. Находимо тут закінчення статті Ісака Мазепи про Наддніпрянщину під владою большевиків, історію Кубані М. Сулятицького, історію українського війська І. Крипякевича, історію фльоти С. Шрамченка, історію армії УНР від 1917—21 р. Всеволода Петрова, про провід армії В. Колосовського, про укр. гал. армію (1918—20) О. Думіна, історію письменства від XI. до XV. ві. Богдана Лепкого, про українську літературу від XV.—XVIII. в. Л. Білецького, про літературу XIX. і XX. в. М. Рудницького, про друкарство І. Огієнка, про пресу І. Кревецького, про бібліографію і книгознавство П. Зленка, про освіту й культуру XIX. і XX. в. Д. Дорошенка, про видавництва П. Зленка, про освіту й культуру Галичини Ом. Терлецького, про освіту й культуру Буковини М. Гараса, про освіту й культуру Закарпаття Ів. Панькевича, про освіту й культуру півн.-західних українських земель В. Островського, про науковий рух Д. Дорошенка, про шкільництво В. Біднова, про шкільництво Наддніпрянщини XIX. і XX. в. Л. Білецького, про шкільництво Кубані К. Безкровного, про галицьке шкільництво від 1772 р. І. Герасимовича.

Нарада реґента Югославії з мін. Єфтичем.

Реґент Югославії кн. Павло виїхав до Льондону на шлюб княжни Марини. У Швайцарії зустрінувся з мін. Єфтичем і відбув з ним довшу політичну нараду.

сподарств тим установам, які переводять парцеляцію землі.

Одночасно міністер скарбу устійнить окремим розпорядком курс цінних паперів, якими можна сплатити ціну ліцитованих сільських господарств (стаття 95).

Коли ліцитація не відбудеться в означеному речинці, тоді міністер хліборобства може постановити, що ліцитоване господарство довжника переходить на власність держави. (Стаття 97)

Ось так виглядають суттєві постанови декрету, з полекшами для задовжених хліборобів. Наше селянство повинно скористати з цих полекш та обтрястись бодай дещо з непосильних довгів. Крім полекш декрет дає змогу державному скарбові або установам, які переводять парцеляцію, викуповувати ліцитовані господарства збанкрутованих довжників-дідичів і переводити кольонізацію.

ХОЧЕТЕ ОРГАНІЗОВАНО НЕСТИ ПОМІЧ українським інвалідам? Впишіться в члени Українського Т-ва Допомоги Інвалідам! Річна вкладка 6 зол., або 50 сот. місячно. Для робітників, селян і студентів вкладка знижена до половини.

Сніг і вовки на Буковині.

ЧЕРНІВЦІ, 26. 11. ПАТ. У гірських повітах Буковини Сторожинці і Кімполюнг впали великі сніги, які покрили грубою верствою не тільки гори, але і долини. Одночасно появилися цілі громади вовків, які нападають на стада овець і вже заподіяли великі шкоди. У Кімполюнгу вовки закралися до господарських будинків, але селянам, озброєним в топори і вили вдалося їх відогнати.

Реорганізація начальної команди німецької армії.

10 міліонів закладового капіталу для фабрики зброї.

ШТРАСБУРҐ, 26. 11. ПАТ. Пресове бюро Унабгенгіґер Цайтунґдінст повідомляє, що фабрика машин Ганомаґ, яка виробляє для війська легкі танки і панцирні самоходи, підвищила свій закладовий капітал до 10 міліонів марок. Кружляють поголоски, що капітал підвищили при фінансовій допомозі райхсвери.

Одночасно повідомляє бюро, що незадовго зреорганізують начальну команду німецьких збройних сил. Кандидатами на шефа ґенерального штабу є ген. Бльомберґ фон Фріч, фон Бок або фон Лігман.

До Льондону приїде новий Гітлерів представник.

ПАРИЖ, ПАТ. „Пті Журналь" повідомляє з Льондону, що там небаром приїде новий Гітлерів представник. Не буде це вже Рібентроп, а Ленер, який вже в 1919. році був головою німецької делеґації в Версалі, після уступлення Брокдорф-Ранцава. У льондонських політичних колах запевняють, що Ленер не предложить ніяких пропозицій, а приїде, щоб дістати інформації, бо справи правної рівности та повороту Німеччини до Женеви не торкатимуться вчасніше, як після плебісциту в Сарщині.

Припинили діяльність усіх комуністичних організацій.

БУКАРЕШТ, 26. 11. ПАТ. На конференції під проводом міністра внутрішніх справ, на якій розглядали висліди останньої поліційної акції, переведеної в усьому краю, постановили припинити діяльність всяких організацій явного чи укритого характеру, що працюють під фірмою комунізму. Заборона торкається 32 політичних організацій від комуністичної партії до робітничих професійних союзів, що не належать до ґенеральної конфедерації праці включно. Льокалі цих організацій замкнули. Заборонили теж творити всякі стоваришення, яких метою пропаганда комуністичної ідеольогії. Підчас ревізії в льокалях заборонених організацій сконфіскували багато відозв і брошур.

З нагоди концерту „Діти — дітям".

Наші найменші самі вибрали собі форму, що найближча їм серцю — музику. Хтось з читачів скаже, що діти грають на концерті лише з власної або їх батьків амбіції. Та досить вказати на безконечну скількість проб дитячої орхестри, на яких вони терпеливо висиджували і вислухували уваг свого (також дуже терпеливого) диригента, і з правдивою самопожертвою повторяли потрібну скількість разів кожну музичну фразу чи речення. Те саме торкається і малих солістів, які чи не вложили у свої точки ще більше праці як орхестранти.

В четвер, 22. ц. м. діти давали свій з черги другий концерт того року і дохід був призначений на вбогих учнів Муз. Інституту ім. М. Лисенка. Концерт цей під оглядом дитячого мистецького рівня був на такій самій висоті як попередній, а в декотрих моментах навіть кращий. Діти між одним і другим виступом зробили помітний поступ. Солістами вечора були: Леся Деркачівна, Люся Мечниківна та Івасько Барвінський. Коли візьмемо під увагу вік, то мусимо ствердити, що рівень виконавчої спромоги у них є дуже високий і без усякої дискусії поважний. Цей факт вказує, що серед нашої дітвори є богато великих, однак не все використаних талантів. Троє солістів репрезентували три найважніші ділянки інструментальної музики. Скрипка, фортепіян і віольончеля. Мила і скромна Леся Деркачівна (скрипка) відіграла дуже поправно а навіть доволі стилево першу частину нелегкого концерту Д-дур Моцарта і тим доказала, що при терпеливій вправі зможе стати колись знаменитою скрипачкою. У Люсі Мечниківній (фортепіян) відкрили ми великий музичний талант, получений з вродженою технічною легкістю. Молоденька піяністка виконала з повним зрозумінням Ґолара „Перший смуток" і „Французьку танкову пісоньку". Знаменито заповідається Івасько Барвінський, який повинен стати невдовзі одним з наших найкращих челістів. Він заповнив дві точки програми, виконуючи „Мельодію" і „Пісню" Василя Барвінського, другу частину концертіна Кленґля, Сен-Санса „Лебідь" і Еткінсона „Танок мавок". Івасько грає вже як рутинований естрадовець, його інтерпретація в місцями зовсім дозріла, в чому помагає йому доволі розвинена техніка. Солістам акомпаніювали проф. М. Байлова і Р. Савицький.

Головною атракцією концерту була дитяча орхестра, ведена рукою п. Р. Сорора, учня диригентської кляси Інституту Лисенка. Орхестра складається з 23 членів. Дуже приємно було оглядати цю орхестру підчас гри і бачити в дуже виразній формі всі користи, що дає збірне музикування. Кожне з дітей стежило з напруженням за ходом цілости, виконувало точно і з почуттям повної відповідальности свою партію і навіть слідкувало і тремтіло за виконання інших партій. Орхестра виконала дитячу симфонію Ромберґа, дуже цінний з огляду на своє призначення і багатий в дитячі настрої твір. Не можу тут вичисляти і підносити заслуги кожного члена орхестри, але скажу лиш, що їх заслуга не менша від заслуги солістів.

Роман Савицький.

З кінової хроніки.

Плебісцит у варшавських кінах. Публика, яка відвідала варшавські кіна в неділю 18. ц. м., мала заявити, чи краще розпочинати програми в годинах 6, 8 і 10, як це було досі, чи в 5, 7 і 9 год. вечором. Таке голосування перевели вже в більших европейських містах, а саме: в Парижі, в Берліні й Льондоні і виявилося, що публика заявилася за ранішим початком програм. Враз з картою вступу доручили кожному гостеві дві окремі карточки, де треба було з означити відповідні години. Карточку, на якій виписані години, що відповідають особі, треба було вручити білетерові при вході на салю. З огляду на те, що зворот карточок і їх оцінка потрібне кілька днів, вислід плебісциту оголосять щойно при кінці листопада.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** 539 72-?

— **Свято-Академія з нагоди століття народин Юрія Федьковича** відбудеться 9. грудня ц. р. в салі великого міського театру в 12 год. дня з участю пп.: Б. Лепкого, О. Луцького, Ю. Гецька-Березовського й ін., Товариств „Львівський Боян", „Сурма", „Бандурист" і ін. та школи ритмічних танців проф. О. Суховерської і ін. Докладніша програма в найближчих днях.

— **Чергове засідання Комісії нової історії України при Історичній Секції НТШ** з рефератом д-ра Романа Роздольського про доходність фільваркового господарства після знесення панщини в Галичині відбудеться в неділю 2. грудня в 10-ій годині в Бібліотеці НТШ.

— **Українські авдиції в Моравській Остраві.** Від лік.-вет. д-ра М. Янова (Malenovice u Zlina, C. S R). дістаємо такі цікаві уваги: Дозволю собі звернути увагу українського громадянства, особливо у старому краю, на авдиції українських народніх пісень, що почалися 21. ц. м. в Моравській Остраві, Ч. С. Р., звідки будуть тепер висилані у світ частіше. Моравсько-остравське радіо давало досі нераз українські програми, бо диригент Й. Бартль ішов охоче нам назустріч і брав завсіди радо українські ноти від мене, які студіював і вивчував потім з хором. Ноти українських пісень доставляв я дир. Бартлеві в останніх двох роках, купуючи їх за власні гроші. Дальше цього робити вже не можу, бо мої обставини на це не дозволяють. Тому добре було б, якби наші музики й видавництва нот висилали від себе українські пісні на мої руки, чи на руки диригента Й. Бартля в Мор. Остраві, який їх радо виведе зі своїм хором у радіо. Ноти українських пісень бажані передовсім тепер, щоб хор міг їх вивчити якнайскорше і співати можливо частіше в мор.-остравськім радіо.

— **Бережанщина — Рідній Школі.** На позичку „Р. Ш." Бережанщина декларувала суму 4.985 зол. До дня 1. листопада ц. р. зложено готівкою 2.798.50 зол. (крім проголошених попередніх 225 зол.). Довжні грамоти вишлемо по виготовленні до Кружка „Р. Ш." в Бережанах. — **Головна Управа „Рідної Школи".**

— **Гасло „свій до свого" й пошанування рідної мови у практиці.** Повідомляють нас, що о. Е. Д., парох одної із греко-католицьких церков у Львові, на розправі перед судом праці з початком листопада ц. р. до ч. справи І. Е. 1258/31 не тільки зізнавав цілий час по польськи, але передав також заступство пізнавого приходства своєї церкви адвокатові жидові д-рові Адольфові Зельцерові у Львові.

— **Гостре стріляння.** В днях 1, 3, 5, 6, 10, 12, 13, 15, 17, 19, 20, 29, 31. грудня ц. р. будуть вправи на військовій стрільниці в Замарстинові, получені з гострим стрілянням. Загрожену полосу обсадять військові стійки і до їх зарядження мусять прохожі пристосовуватися.

— **Звільнені від десятьох податків.** Всі платники державних податків, що потерпіли від повені, звільнені у великій мірі від плачення податків. Ті полекші обіймають 10 державних і самоврядних податків, між ними: податок від льокалів, військовий і податок, получений з податком доходовим.

— **Алькоголізм і куріння тютюну в школах.** Лікарські оглядини й анкети, переведені в прилюдних, фахових і доповняючих школах у Польщі, кидають вимовне світло на алькоголізм, що шириться між молоддю, та налогове куріння тютюну. За статистикою, яку зібрали кураторії, відсоток учеників курців доходить при старших річниках до 25, а тих, що вживають алькоголь до 8.3. На 5.000 оглядаиих учеників курило 12, пило 67.

— **Вязні на ріллі.** Карний департамент міністерства справедливости отвирає з днем 1. грудня ц. р. у Лаґевниках Великих на Шлеску перший рільничий осередок для вязнів. Вязнича рільнича школа буде получена зі зразковим господарством. На ріллі осадять 200 вязнів, які не є рецидивістами і рекрутуються зпоміж селянства з ріжних сторін краю.

— **Львівська хроніка.** В будинку політехніки придержано двох злодіїв, Леона Парнеса і Йозима Гольдмана, що крали студентам плащі. По-

битих передано поліції. — На вул. Пелчинській якийсь грабіжник вирвав д-р Дікеровій торбину з грішми та документами. — На Звеєнині зайнялася від свічки домовина з небіжкою, 31-літньою Юлією Відою, що лежала на катафальку в кімнаті на піддашу. Заки люди спостерегли й вгасили пожежу, частина домовини й небіжки згоріла. — В парку Кілінського отроїлася якусь жінка, напившись сільного квасу. — На вул. Миколая арештували 27-літнього Мих. Хабицького з Теребовлі, що відгрожувався тим прохожим, які не хотіли йому дати милостині, а навіть брався бити.

— Сільський університет. В Тизонії біля Ярослава відбудеться, як повідомляє ПАТ, 2. грудня ц. р. відкриття сільського університету польського союзу людової і рільничої молоді.

— Польський герб завісили наново. Аг. Всхуд повідомляє: „У Шкиндерівці (пов. Підгайці) недавно зневажили державний герб на місцевій школі. Тому кілька днів святочно завісили державний герб і портрети державних достойників у присутності численного населення, громадської ради, духовенства обох обрядів і т. д. Промовляли делегати польського та руського населення. Виголосили деклямації та відспівали кілька пісень. Вечором відбулася в селі забава з танцями, підчас якої грала оркестра місцевої читальні „Просвіти".

— Краєва хроніка. В Підволочиськах якийсь опришок вломився в ночі до мешкання двох сестер старух, Файги Кестен і Рахелі Грос, убив обі сокирою і сплондрував ціле мешкання, забираючи м. і. 40 зол. готівкою. — На передмісті в Самборі арештовано Йосифа Бобельського, горшта бандитської ватаги, що доконала 6 касових вломів і 2 грабіжницьких нападів у Самбірщині.

— Присяга при чорних свічках. Рабини Волині мають клопіт. Жиди стають неакуратними платниками навіть супроти жидів. І рабінам раз-у-раз доводиться мати діло з присягою сторін при чорних свічках. Недавно один жид на Рівенщині так зворушився таємничим обрядом, що вмер від удару серця. Другий випадок присяги перед чорними свічками був на днях в Ковлі. Сура Цукер подала в суд свого льокатора Фінкеля за 900 зол. залеглого комірного. Фінкель твердив рішуче, що належність заплатив. Тоді суд наказав ритуальну присягу в божниці при чорних свічках. Прибув суддя, запалили свічки, на Фінкеля надягнули смертельну сорочку. Це так вплинуло на боржника, що він погодився заплатити 465 зол. ратами по 30 зол. місячно.

— Смерть на розправі. Городський суд в Рівному засудив Ст. Навроцького на півтора року вязниці за крадіж курки. Підчас розправи Навроцький, щоби доказати свою невинність, несподівано вискочив з вікна, сильно потовкся й вмер у шпиталі.

— Теперішня шкільна молодь. У Вильні придержано недавно кількох школярів на крадіжі та вириванні торбинок жінкам на вулиці. В останніх днях приловлено на крадежі три дівчинки, що є ученицями вселюдної школи. Дівчинки вирвали гандлярці пачку з халвою і почали втікати. Боячись арештування, одна з них кинула течку, в якій находилося кільканацять зшитків, олівців і інших шкільних приладів, що походили з крадежі.

— З Польщі. В Сосвівці згорів великий склад жіночої конфекції В. Грейцара. Шкоду оцінюють на 130.000 зол. — В лісі біля Стшельца, бжеського повіту, знайшли вбитого гаєвого Яна Кудла, що був пострахом для диких стрільців. Підозрівають, що це вчинок Яна Ящевського, який скривався в лісах.

— Грім ударив у церкву. В місцевості Кіфіосело в Герцеговині ударив грім у православну церкву, в якій відбувалося богослуження. Дяк, що стояв біля вівтаря, згинув.

— Новий спосіб переховування харчових продуктів. В Льондоні повстала спеціяльна спілка техніків, що придумувала нові способи перевозити на дальшу віддаль споживчі продукти, що легко псуються. Після кількалітніх дослідів і проб оголошено на днях додатний вислід їхньої праці. Новий спосіб полягає на цьому, що такі споживчі продукти, як масло, сири і т. п. перевозиться в коморах, з яких випомпувано повітря. Так переховані з Нової Зеляндії до Англії масло і сир зберігають повну свіжість, неначеб їх щойно запаковано. Стверджено, що навіть сир покраяний, який звичайно швидко твердне в перекрою, зміняючи барву, коли перевозити його в порожнечі, залишається мягким, зберігає первісну барву і не покривається плісню протягом двох днів.

— Керманич французької політики. Філіп Бертельо, що помер цими днями в Парижі, був 20 літ справжнім керманичем франц. закорд. політики. Безпосередньо перед вибухом великої війни він з доручення уряду мав рішальну розмову з амбасадором нім. держави бароном Шеном. У своїх споминах він називає цю розмову найстрашнішою з цілого життя. Підчас війни він був звязковим між генеральним штабом і франц. дипльоматією. Завдяки його заслугам Вільсон рішив переконати Зл. Держави, щоб виступили проти Німеччини. Бертельо мав феноменальну память. Коли в день перемиря взяв він участь в одній вечері, де зібралися добірні письменники, виявилось, що він знає найбільше поезій із фр. поетів напамять, а саме 26.000 віршів продеклямував за один вечір.

— Зулюси бються. Англійські часописи повідомляють, що між двома племенами зулюсів в Африці вибухли криваві сутички, наслідком чого мусіла виступити англійська поліція. Завинило племя „ембос", що веде завзяті бої з околичними зулюсами. Підчас такого бою англійська поліція мусіла вжити пальної зброї, наслідком чого багато тубильців згинуло. Взагалі бої між зулюсами потягнули за собою смерть 200 людей.

— Ріжні вістки. Голяндський парлямент рішив пересунути у краю годинники згідно з центрально-европейським часом. — Німецький уряд рішив, що не буде брати участи у міжнародній виставі у Брюсселі 1935 р. з огляду на ощадність. — Зл. Держави рішають законом, що треба вибудувати нових 800 літаків. — Папа дав австрійському канцлерові Шушнігові ордер великого хреста Пія IX. — У Будапешті почалась чергова міжнародня конференція „хлібного комітету". — Фінляндський уряд старається в Америці позички на 10 міл. дол. — Колишній болгарський цар Фердинанд вибудував у свому саді спеціяльний захист для плекання пташині з тропікальних країв. — У Філядельфії гангстери пірвали сина місцевого фінансіста домагаючись викупу 100.000 дол. — Брат данського короля, князь Ерик, розводиться; його жінка — донька „деревного короля" Америки Бутса, що 10 літ тому дістала у спадщині 30 міл. дол.— Париж дістане 30 нових дзвонів для церкви Сакре-Кер. — Д-р Воронов, що приїхав із франц. Рівієри на острів Цейльон для дослідів над малпами, сподівається найти засіб проти рака.

— Д-р Мирон Конрад, адвокат у Турці н. Стр. подає до прилюдного відома, що не є автором допису „Вибори в Турчанщині, поміщеного в „Ділі" з 10. ц. м., що згідно з правдою з цим стверджуємо.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Грушевський.

Ех, не здаємо собі навіть справи, до чого ми вже докотилися. Голови нашої держави то коронують на чужині вік у нужді, то падають від замовлених куль на париськім бруку, то чахнуть повільною смертю на далекім засланні.

Понижена еси Українська Земле до краю. Як здобутий ворогами прапор, що своїм шовком порох замітає...

Грушевський помер. У далекій, чужій Москві, вивезений господарями нашої гарної країни, прикажчиками нашої великої нації. Помер не як пристало, не як сподівався і не як йому — Грушевському — належалося. В біді та поневірці, обдертий і голодний, на пів сліпий старець, якому все таки український нарід завдячує так дуже дуже багато. Майже стільки, що другому Грушівському — Тарасові.

Помер у Москві....

Не було для нього місця в Совітській Україні, як не було колись у царській: Дорошенкові, Кальнишевському, Шевченкові, Кулішеві, Костомареву... Боялися великого сліпого старця ті, які його край довели над беріг пропасти, найглибшої, яку знає історія. Та сама історія, яку цей Нестор II. списав для свого народу.

В Москву його! Бо на Соловки вже нема що везти. Однако не довгий вік йому, пропаде на чужині і від туги і від нужди, а зате слава доброго серця тих, що везли, викличе слова вдячности в тих, що шанували його. Адже не Соловки, а до Москви!...

А помре, тоді знову є нагода до вияву великодушности з одної, а вдячности з другої сторони. Перевезуть його тіло назад у рідну землю, справлять похорони, а потім ще й оголосять конкурс на памятник — усе на державний кошт.

Тільки не гратимуть давони ні в столиці, ні в краю, як пристало, як сподівався і як йому — — Грушевському — належалося.

І гріб не знати де буде.

Твої голови Українська Земле!..

Галактіон Чіпка.

Із судової салі.

НОВЕ СЛІДСТВО ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА.

Як ми вже повідомляли, журналіста Романа Антоновича станиславівський суд засудив на шістьлітню тюрму за це, що видав кореспонденти з написом ворожим для польської держави. Тепер іще ведуть проти Антоновича (який відсиджує кару в станиславівській вязниці) слідство за протидержавну акцію в Східній Галичині.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН І ЛЕТЮЧКИ.

В дні 26. листопада ц. р. станув перед судом присяглих у Львові Петро Закаль, шевський челядник з Вовкова, львівського повіту, за державну зраду зі статті 97 і злочину проти публичного ладу зі статті 154 § 2 к. к. Підсудний признав, що дістав від незнаного пана летючки; одна присвячена обходові з 22. січня 1919 р. у Києві і друга, що починалася словами „в 1917—1918 р." Ці летючки дав Андрієві Петришиному у Вовкові і Романові Петришиному у Товщеві. По переслуханні свідків оборонець зажадав поставити евентуальне питання зі статті 155 § 1. к. к. Трибунал відкинув внесок, але поставив питання зі 155 § 2. Присяглі судді на перше питання в справі злочину державної зради відповіли двома голосами так, 10-ма ні, на друге питання в справі 154 § 2 — 4 так, 8 ні, на третє зі статті 155 § 2 — 9 так, 3 ні. На основі такого вердикту трибунал засудив підс. П. Закаля на кару 2-літньої вязниці з тим, що зачислив йому 11 місяців слідчої вязниці. Трибуналові проводив радн. Говсьоровський; вотували: Міхале і Гумецький, обжаловував прок. Ольберек, боронив адв. д-р Лев Ганкевич.

З театру.

УКРАЇНСЬКА ДРАМАТИЧНА СЦЕНКА: *„СОНЬКА ЗІ ЗАМАРСТИНОВА“*, комедія на 4 дії, перерібка П. Сороки.

Черговою виставою комедії „Сонька зі Замарстинова“ склала „Українська Драматична Сценка“ доказ, що береться поважно за діло і по силам своїм хоче виповнити прогалину в нашому театральному житті.

Сама комедія з фарсовим закроєм, з необхідною сльозинкою сентименту в останній дії, американського походження: у Львові часто грав її жидівський театр п. н. „Ціпке Фавр“. Автором її мабуть Шер. Пєса перемальована Сорокою з замарстинівському стилі мала кілька превеселих сцен, кілька добрих типів, фабулою належить до воєнних часів, хоч ситуації тхнуть американськими концептами. Комедію заграли добре; живе темпо, релєфні типи, все складалося на живу і цікаву цілість. Досковала була В. Сорокова в ролі Соньки, якби вродилася і виросла на Замарстинові. Мала „шніт“ і „швунг“ — як кажуть на Замарстинові. Пишним батьком був Сорока з ґалєрією своїх другів: Чухраїв. Звернув мою увагу молодий актор, що грав Володимира. Гарні сценічні умовини, поправна дикція, шовковий тембр голосу могли би бути основою й ворожбою його гарних успіхів на сцені. Лише менше „бл.ватного“ холоду і стриманости. Той Володимир чейже весь час на сцені бореться зі собою, з почуванням і розумом, а того всього не було видно й не було чути. Та вірю, що з того молодця може колись бути добрий актор. Все інше було поправне. Публики було обмаль. Страх! безсердечне те львівське громадянство для своєї сцени.

Ст. Чарнецький.

Дивогляди.

ОДИН ЖАРТ І ПОВАЖНІ НАСЛІДКИ.

У французькому містечку Евре . ели минулого літа розправу, над наслідками якої досі ломлять собі голову представники двох держав. Жандарм зупинив на дорозі американця Мое Бетчбавма, що мчав автом, за скору їзду і суд засудив його на 100 фр. Американець заявив у суді, що заплатить кару, але аж тоді, коли Франція заплатить свій довг Злуч. Державам — 141.308.530 дол. і 39 центів.

Суддя зажартував:

— Добре, внесіть своїх 100 фр. на рахунок американського скарбу і предстазте мені копію чека.

Американець послухав і вислав 100 фр. з листом до Рузвельта, оповідаючи про инцидент. Рузвельт відповів Бетчбавмові теж поважно через посольство в Парижі, що може приняти ці гроші тільки за згодою Франції. Тепер Бетчбавм звернувся з проханням до франц. міністра фінансів.

Дописи.

РАВА РУСЬКА. **Посвячення захоронки в Гребенній.** Дня 10. XI. н. р. відбулось у нас торжественне посвячення захоронки, уфундованої недавно померлим князем Павлом Сапігою, а викінченої і відданої княгинею з Віндішгреців Сапіжиною зі Селиськ ад Рава Р. Соборну Службу Божу відправив о. Мих. Доропький, потединьский парох, в сослуженні місц. о. пароха Щасного Ростовецького і о. Ант. Твердохліба, кап. і пароха з Рава Р., та в проповіди пояснив народові велике значіння захоронки, а в ній релігійно-моральної опіки над дітьми особливо в теперішних часах. При цім діти приступили до сповіди і до св. Причастя. — По Службі Божій відбувся обряд посвячення. На Службі Божій як і на самім посвяченні була приявна п. фундаторка з донькою. При кінці зложено їй за таке високе зрозуміння рел.-мор. виховання дітей у катол. дусі та за так щедру фундацію щиру подяку. Управу захоронки обняли Сестри Служебниці Пр. Діви Марії.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

ДЗВОНИ, літературно-науковий журнал. Львів 1934. Ч. 10—11. Р. IV. Зміст: Г. Костельник: Джерело на високій горі. Вино. Наче пструги. М. И. Єленська: Перед розводом. У. Самчук: За прадісками. Н. Королева: Вогник. М. Демкович-Добрянський: Макіявель і макіявелізм. Ст. Найман: Спроба зрозуміння сучасного господарського положення. В. Лев: Література відродженої Польщі. Рецензії. З преси і журналів.

ЖИТТЯ І ПРАВО, вістник теорії і практики. Львів 1935. Ч. 3. Р. VII. Зміст: Ювилей десятиліття С. У. А. Святочна академія XII. Звичайні і Ювилейні Загальні Збори С. У. А. у Львові. Д-р Микола Бараболяк: Договори: позички, винагородження й переховання у польському кодексі зобовязань. Привіт Митрополита А. Шептицького. З голосів про Ювилей С. У. А. З організаційного життя. З життя нашої адвокатури. Посмертні згадки. Бібліографічні записки. Загальні Збори Львівської Адвокатської Палати. Від Виділу С. У. А. Оречення Найвищого Суду.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Театр „Заграва“:

Добромиль:
27. XI. „Мужчина з минулим“.
28. XI. „Тарас Бульба“.
29. XI. „Рай без жінки“.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 27. XI. год. 7·30 веч. „Під примусовою управою“. Абон. 8.

Середа, 28. XI. год. 7·30 Генеральна проба „Розкішної дівчини“.

Театр Рівнородностей.

Вівторок, 27. XI. год. 7·30 веч. „Товариш“. Ціни найнижчі.

Середа, 28. XI. год. 7·30 веч. „Під примусовим зарядом“ Абон. 8.

Кіна.

АПОЛЬО: Дві серії разом: „Нуждарі“, „Париж у вогні“.

АТЛЯНТИК: „Маскарада“.

ВАНДА: „Перевожці просторів“, „Фліп і Флап“.

ГРАЖИНА: „Цілуй мене ще“, „Не дамо землі“.

КАСІНО: „Шпіон ч. 13“ (Гері Купер).

КОЛІСЕЙ: „Ii чар“, ревія „Баби правлять“.

КОПЕРНИК: „Весняна парада“ (Франціска Гааль).

МАРУСЕНЬКА: „І шо ж далі, сіра любино?“ ревія: „Від Оберека до Каріоки“.

МІРАЖ: „Гальна“ (з Кепурою).

МУЗА: „Шойно вчора“.

ПАЛЯС: „Кінг-Конгів син“.

ПАН: „Ескімо.“

ПАСАЖ: „Тайна замкненого куфра“ і ревія „Світ без баб“.

РАЙ: „Чи Люцина не дівчина“.

СВІТ: „Дика дівчина“, „Цілунок перед дзеркалом“.

СОНЦЕ: „Син джунглів“.

СТИЛЬОВЕ: „Геть із кризою“ з Едді Кантором і ревія.

УТІХА: „В погоні за місяцем“ і ревія.

ХИМЕРА: „Шірлі Темпль“ (Тайна маленької Шірлі) та Тижневик Фокса.

Закордонне радіо.

Вівторок, 27. листопада 1934.

Відень (506,8) 16·10 Танк. музика, спів, 17·25 Арії та пісні, 20·05 „Евріанте“ оп. Вебера, **Братислава** (298,8) 19·10 Скрипка, **Кошиці** (259,1) 11·05 Військ. орх., 16·45 Для дітей, 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 17·50 Скрипка, 19·10 Оп. арії, **Прага II.** (249,2) 14·40 Фортепян, **Барсельона** (293,5) 19·00 Фортепян, спів, **Любляна** (569,3) 20·00 Юг. пісні, **Кельн** (455,9) 16·00 Штравсове пополудне, 19·25 Фортепян, **Ляйпціг** (382,2) 18·21 Нар. музика й танки, **Мінхен** (405,4) 14·20 Сучасні пісні, 17·50 Пісні, балади, **Бреслявл** (315,8) 15·10 Вок. дуети, **Москва** (1724) 17·30 Військ. пісні, 20·00 Опера, ВЗСПС (748) 18·40 „Валькірія“ оп. Вагнера, **Будапешт** (550,5) 17·00 Концерт, 22·30 Форт., **Міляно** (368,6) 20·45 „Гейша“ оп. Джонса, **Рим** (420,8) 13·00, 17·10 Легка й танк. музика.

Середа, 28. листопада 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 19·20, 22·50 Концерт 17·00 Сучасна музика, 2·35 Шубертові пісні, 21·50 Віденський гумор, **Кошиці** (259,1) 17·05 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 12·35 Сальон.музика, 15·55 Військ. орх. **Атльона** (531) 20·55 Спів, **Рига** (514,6) 17·30 Лотиські пісні, **Франкфурт** (251) 15·15 Пісні, музика, **Гамбург** (331,9) 21·00 Година вальсів, **Ляйпціг** (382,2) 17·00 Староесп. сонати на клявесин, **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти, **Штутгарт** (522,6) 18·30 Оп. музика, 21·00 Скандинавська музика, **Ленінград** (1224) 10·30 „Трубадур“ оп. Вердія, 18·00 Вийми з нових большевицьких опер, **Букарешт** (364,5) 20·00 Солісти (муз., спів), **Будапешт** (550,5) 13·30, 17·35 Циг. та сальон. музика, 19·20 Спів, **Міляно** (368,6) 13·10, 17·10 Камер. музика, **Рим** (420,8) 20·45 Авд. в честь Пучінія.

Львівське радіо.

Вівторок, 27. листопада 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Реклям концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеор вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Сальон. концерт, 12·45 Для дітей „Пригода песика“, 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Легка 2-форт. музика, 16·05 Концерт орх., 16·45 Скрипька НКО, 17·00 Спів (Лозинська) в супр. форт., 17·25 Куток мови, 17·35 Россіні, Увертюра до „Вільг. Телля“ з гр. пл. 17·50 Почт. вехн. скринька, **18·00 Питання походження лемків,** 18·10 Львів турист. бюлетен, 18·15 Сонати (скр., форт.), 18·45 „Пан Тадей у слав'янських перекладах“, 19·00 Гр. пл., 19·20 Актуал. гутірка, 19·30 Спів (Железовський, баритон) у супр. форт., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Велике попурі „Веселий Відень“ (спів, музика), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Муз. репортаж, 22·15 Танк. музика, 22·45 Лятом на Балтійське Море, 23·05 Танк. музика.

Середа, 28. листопада 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·15 Огляд преси, 12·15, 16·00 Концерт сальон. муз., 13·00 Полудн. денник, 13·05 Популярна музика з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Пять хв. вітру від моря, 15·55 Театр. всячина. 16·45 Листи від дітей, 17·00 Хор і нар. музика із Серадзьчини, 17·25 Чому належимо до жін. організацій, 17·35 Пісоньки в вик. Софії Тукер (із гр. пл.), 17·50 Спорт. порадник, 18·00 Наука стенографії, 18·15 Скрипковий реситаль, фортепян, 18·45 Чи існують незмінні госп. права, 19·00 Арії та пісні (Недбалівна, сопр.), 19·00 Арії у супр. форт., 19·20 Акт. гутірка, 19·30 Твори на арфову цитру, Ол. Ропіцького (пісні гуральські, лемківські, бойківські та гуцульські), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Концерт (Оксана Цурковська фортепян (спів Барас бас), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт. 21·30 Літ. хвилини: Рецитація поезій, 21·40 Концерт Данового хору, 22·15 23·05 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·28·50 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·44, Париж 34·93·50, Берлін 213·30, Цюріх 171·75, Амстердам 358·35, Прага 22·13, Італія 35·26, Нюйорк кабель 5·30 1/2, Нюйорк чеки без трансакції.

Золото: Долари 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 26. листопада ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	2·40 зол.
1 л. молока	0·17 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло зв'ишкова, на молоко сильна, на сметану і яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 26. листопада ц. р. не купує ніякої птиці аж до відкликання.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.